

Nothofagus is een meerstammige heester tot kleine boom. Vanwege zijn grillige habitus is de plant uitermate geschikt om als karakteristieke solitair aan te planten. Maar ook opgeknipte boomvormen zijn mogelijk en zelfs toepassingen als haag. Mascha Hol van Heijderhoff Hovenier is enthousiast.

Tekst: Emiel van den Berg
Fotografie: www.visionspictues.com

Nothofagus antarctica

Plantnaam: Nothofagus antarctica - Schijnbeuk
Groevorm: boom met transparante, ovale kroon
Blad: eirond, heldergroen, goudgeel in herfst
Bloem: onopvallend, groengeel, mei
Bijzonderheden: vaak meerstammig, karakteristiek winterbeeld

Nothofagus is een redelijk groot geslacht dat circa twintig soorten telt, zowel bladverliezende als bladhoudende. De bladhoudende soorten, afkomstig uit de warme regiones van het zuidelijk halfrond, zijn in ons klimaat alleen als kuipplant te houden. Van nature groeien deze in onder andere Nieuw-Zeeland, Australië en Zuid-Amerika waar ze, na Eucalyptus, de belangrijkste houtleverancier zijn. De boom wordt daar ook wel de beuk van het zuidelijk halfrond genoemd. Van de paar bladverliezende Nothofagus-soorten is *N. antarctica* veruit de bekendste en meest geschikte voor aanplant in de Nederlandse tuin.

Ondanks de familieband van *Fagus* en *Nothofagus* - beide zijn beukachtigen, ofwel *Fagaceae* - zijn de geslachten behoorlijk verschillend. *Nothofagus* heeft als Nederlandse naam schijnbeuk, soms wordt gesproken over Zuidelijke beuk. De naam is opgebouwd uit het woord *nothos* dat onecht betekent en *fagus* wat de wetenschappelijke naam is voor beuk.

WITTE LENTICELLEN

Heijderhoff Hovenier in Heijen gebruikt graag *Nothofagus antarctica* in hun tuinen. "Om te beginnen is de stam mooi", vertelt Mascha Hol. "Deze heeft een donkere kleur en is voorzien van talrijke opvallende witte lenticellen die op de oude bast langwerpige witgrijze dwarsstrepen vormen. De boom is daarom altijd eenvoudig te herkennen." Opvallend vindt ze ook de zoete kruidige geur die het jong uitlopende blad verspreidt.

Verrassend begint Mascha eerst te vertellen over het gebruik van de schijnbeuk als haagplant. "Dat passen we geregeld toe. Zelf hebben

MASCHA HOL:

'Diverse toepassingen mogelijk'

we in onze tuin een haag van 40 centimeter dik en zo'n 1,5 meter hoog. Een mooie haag waarvan je de stammen goed blijft zien tussen de vele kleine blaadjes. Noem het een semi-transparante haag. Net als bij de beuk is één keer knippen per seizoen voldoende."

N. antarctica als hoogstamboom gebruiken, is ook mogelijk. In de hogere delen van het Andes-gebergte in Zuid-Chili en Argentinië komt hij van nature veel voor en groeit hij van een forse heester uit tot een hoge boom van circa 35 meter. Hoe dichter naar de zuidpool, hoe kleiner en meer gedrongen de habitus. In Nederland wordt een boomvorm nooit veel hoger dan 6 à 7 meter. Heijderhoff Hovenier gebruikt *N. antarctica* geregeld als boomvorm. "Dan is het vooral mooi als de zijtakken zich vrij kunnen ontwikkelen. Die takken groeien namelijk vrijwel horizontaal en hebben een karakteristieke visgraatachtige zijvertakking. Dat zorgt voor een kenmerkend beeld." Mascha noemt een voorbeeld van hoge solitaire bij de Koninklijke Stallen in Den Haag. "Daar staan een paar hele mooie exemplaren, die vallen steeds weer op."

De schijnbeuk als meerstammige boom is echter het meest bekend. In dat geval is er sprake

van vaak scheef groeiende hoofdstammen waaraan de horizontaal spreidende zijtakken extra fraai uitkomen. "Dat is eigenlijk het mooie van deze soort, de vele toepassingsmogelijkheden."

BOOM VAN HET JAAR

Meerstammige *N. antarctica* gebruikt Heijderhoff Hovenier graag in combinatie met strakke haagvormen van *Taxus* en *Fagus*. "Het contrast tussen de strakke hagen en de grillige solitair is fraai. De bladkleuren sluiten ook goed op elkaar aan." Een schijnbeuk als forse solitair kan de tuin volgens haar een Mediterrane, wat exotische sfeer geven, zeker met een onderbedekking van fijn grind. Zo plantte ze ooit een driestammig exemplaar op een klein plein, met een vlak fijn castle-grind als onderlaag. En in een tuin met veel verticale natuursteen zuilen in een boog geplaatst, werden twee exemplaren tussen die zuilen neergezet. "Zo ontstond een fraai contrast."

Over het aanbod is het bedrijf tevreden. De vaste adressen waar wordt gekocht, hebben de plant of boom veelal op voorraad. "Dat de schijnbeuk in 2011 boom van het jaar was, is de opweek volgens mij ten goede gekomen."